

Een wolkje meer of minder

Cozapo en *Met lege handen* slaan jaarlijks rond deze tijd de handen ineen om een ritueel te verzorgen ter nagedachtenis aan perinataal gestorven kindjes, miskramen en zwangerschapsbeëindigingen*. De sfeer is prima, vrolijk zelfs; zelfgebakken taarten worden in trotse armen aangedragen, mensen lachen, herkennen elkaar. Er rennen kinderen rond en er lopen vrouwen met zwangere buiken. De dood is het bindmiddel, maar het gaat er levendig aan toe.

Dan verandert plots de sfeer, de losheid gaat over in focus; de ouders worden naar binnen genodigd, de feestzaal in, en zetten op een mooie lange tafel het fotootje neer van hun gestorven kindje, soms een voetafdrukje, soms een echo, of soms zelfs enkel een veertje of steentje of wat ook. Een zwijgende verzameling waarvan elk stuk er één teveel is. Het wordt dan ook stiller naarmate de zaal voller loopt. Diep aangrijpend is het moment waarop vier vrijwilligers zich op verschillende plaatsen in de zaal opstellen en de namen van de kinderen één voor één uitspreken, terwijl die tegelijkertijd op een scherm verschijnen. Kippenvel. Tranen.

Vorig jaar was ik uitgenodigd om voor te gaan in de viering en te spreken over het onderwerp. Ik was goed voorbereid, had mijn tekst al lang van tevoren klaar en uitgebreid besproken met de medewerkers. Ik sta honderd procent achter een initiatief als dit en wilde het ondersteunen op de meest waardige manier die ik kon bedenken en dat is onder meer niet stuntelen op het spreekgestoelte. Toch overviel me, toen ik de zaal in keek naar al die ernstige, soms droevige, maar vooral kwetsbare gezichten - sommige koppels dicht tegen elkaar aan geleund, sommige vrouwen alleen - : de Tourette-achtige, niet te stuiten ingeving om iets over mezelf te vertellen dat weinigen weten. Om dicht bij hen te komen. Om te laten voelen dat hun specifieke rouw niet enkel mijn brood is. De tekst die ik wel had voorbereid zal ik later eens in een column verwerken. Later, want eerst wil ik iets anders vertellen.

Mij was onder meer gevraagd om de ouders uit te nodigen om zelf een tekstje te schrijven; aan hun gestorven kind, of aan een ander over hun kindje. Iets wat ze zo graag kwijt willen en nooit kunnen. “Neem alsjeblieft je tijd”, zei ik, “dit is zo belangrijk, zo dierbaar.” Ze gingen aan de slag op het wolkje van wit papier, dat ze allemaal bij binnenkomst hadden gekregen en dat ze later op een hemel van blauwe tule zouden spelden, nadat ze elk het eveneens gekregen kaarsje hadden aangestoken aan een grote kaars en bij hun eigen fotootje of ander aandenken op de lange, veel te lange tafel hadden gezet. Dat wil zeggen, één wolkje en één kaarsje per kind, en daar wrong het schoentje. Eén voor één natuurlijk, ze konden moeilijk met zijn tweeën tegelijk schrijven, deden de ouders hun best voor hun verloren hummeltjes. Ze namen de tijd, een man in mijn buurt ook, hij schreef en schreef en schreef het hele wolkje vol. Toen schoof hij het uitnodigend naar zijn vrouw. Die arme meid had het tijdens de hele viering al zeer zwaar en begon nu nog harder te huilen. Ze duwde het wolkje weg, ze wilde het niet meer; een ander had het helemaal gevuld, het wolkje voor haar kind. De papa weliswaar,

maar toch een ander, niet zij die dit kindje verdomme onder haar eigen hart gedragen had. De papa bood geschrokken maar inventief de lege achterkant van het wolkje aan. Ze sloeg het bij zich vandaan. En huilde. Ik snapte haar zo goed, ik brak een beetje met haar mee en leunde in haar richting. Maar ik zat er als gastspreker, kende de vrouw niet en durfde niet in te grijpen, ik wist in deze omstandigheden ook niet hoe.

Later kwam ik erop hoe simpel het had kunnen zijn: een wolkje per ouder, niet per kind. Ouders rouwen niet simultaan, niet op dezelfde manier, ze hebben op verschillende momenten in hun leven verschillende dingen wel of niet tegen hun kinderen te zeggen, ze hebben elk hun unieke band met het kind, ze hebben elk recht op een eigen wolkje op een tulen hemel, het is al zo bitter weinig.

Heel apart was het moment waarop ik mijn eerste woorden had gezegd: 'Soms sterven kinderen' en er een baby in de zaal begon te huilen. Of te lachen. Waar was die baby? Ik vroeg ernaar en het bleek een gsm te zijn die afging en die de bezitter ervan gegeneerd en zich excuserend afzette. Maar ik persoonlijk had er geen enkele last van gehad. Ik hoorde achteraf dat velen het, met mij, juist een bijzonder moment hadden gevonden. Ik vond het zelf ook speciaal en zei, geraakt en heel Vlaams, drie-maal: 'Amaai'.

Een vader vertelde me later dat hij dat zo'n mooie reactie had gevonden: even de tijd nemen en dat 'amaai'. Wat hebben mensen toch ontzettend weinig nodig om zich erkend te voelen en wat schort het daar ondanks het simpele van het gegeven toch schrijnend aan.

* na prenataal onderzoek met negatief resultaat